

POSTANOWIENIE

Dnia 31 lipca 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Adam Roch

w sprawie **T. K.**

o czyn z art. 212 § 2 k.k.

na posiedzeniu w Izbie Karnej

w dniu 31 lipca 2024 r.,

w przedmiocie kasacji wniesionej przez pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 27 lutego 2023 r., sygn. akt X Ka 1135/22, utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego dla Warszawy-Mokotowa w Warszawie z dnia 27 lipca 2022 r., sygn. akt III K 588/18,

postanowił:

1. na podstawie art. 529 k.p.k. w zw. z art. 17 § 1 pkt 6 k.p.k. umorzyć postępowanie kasacyjne;

2. kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego obciążyć oskarżyciela prywatnego Komendanta Głównego Policji, zasądzając także od niego na rzecz oskarżonego T. K. kwotę 300 zł (trzysta złotych), jako zwrot wydatków z tytułu dokonania przez jego obrońcę z wyboru czynności procesowej w postaci złożenia odpowiedzi na kasację pełnomocnika oskarżyciela prywatnego.

UZASADNIENIE

Prywatnym aktem oskarżenia T. K. zarzucono, że w publikacji prasowej zamieszczonej w wydaniu „F.” z dnia 25 maja 2018 r. na stronie pierwszej pt. „[...]”

oraz na stronie siódmej pt. „[...]” zniesławił organ administracji, tj. Komendanta Głównego Policji – J. S. w ten sposób, że w tytułach oraz treści publikacji zarzucił Komendantowi Głównemu Policji kłamstwo co do wiedzy na temat przebiegu zdarzenia z dnia 15 maja 2016 r. z udziałem I. S. w W., sugerując odbiorcom tej publikacji, że kłamał, twierdząc iż przebieg zdarzenia poznał w wyniku obejrzenia filmu, który po raz pierwszy zobaczył po wyemitowaniu go w telewizji, podczas gdy przebieg zdarzenia poznał na podstawie informacji sporządzonej przez zespół kontrolny, zawierający opis zdarzenia i ocenę zachowań policjantów dokonujących zatrzymania I. S. oraz zarzucił, że Komendant Główny Policji prowadził nadzór nad postępowaniem dyscyplinarnym wobec policjantów wykonujących czynności z zatrzymanym I. S. w dniu 15 maja 2016 r. w taki sposób, jakby nie był zainteresowany ich ukaraniem, jako że przez okres roku „oprawcom I. nie spadł nawet włos z głowy”, przy czym działał w celu poniżenia w oczach opinii publicznej organu – Komendanta Głównego Policji oraz podważenia zaufania niezbędnego do wykonywania piastowanej funkcji przez J. S., tj. o czyn z art. 212 § 2 k.k.

Wyrokiem z dnia 27 lipca 2022 roku, sygn. akt III K 588/18, Sąd Rejonowy dla Warszawy-Mokotowa w Warszawie uniewinnił T. K. od popełnienia zarzucanego mu czynu. Apelację od tego orzeczenia wniósł pełnomocnik oskarżyciela prywatnego, ale wyrokiem z dnia 27 lutego 2023 roku, sygn. akt X Ka 1135/22, Sąd Okręgowy w Warszawie zaskarżony wyrok utrzymał w mocy.

Od tego rozstrzygnięcia kasację na niekorzyść prawomocnie uniewinnionego wywiódł pełnomocnik oskarżyciela prywatnego.

W odpowiedzi na kasację obrońca T. K. wniósł o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Postępowanie kasacyjne w niniejszej sprawie należało umorzyć.

Zgodnie z art. 529 k.p.k. wniesieniu i rozpoznaniu kasacji na korzyść oskarżonego nie stoi na przeszkodzie w szczególności wykonanie kary, zatarcie skazania, akt łaski czy też okoliczność wyłączająca ściganie. *A contrario*

niedopuszczalne jest więc wniesienie i rozpoznanie kasacji na niekorzyść oskarżonego, jeżeli zachodzi okoliczność wyłączająca ściganie.

W wypadku wniesienia kasacji na niekorzyść i ujawnienia się w toku postępowania kasacyjnego okoliczności wyłączającej ściganie nie istnieje możliwość jej rozpoznania, gdyż owe negatywne przesłanki procesowe określone w art. 529 k.p.k. dotyczą zarówno wniesienia, jak i rozpoznania tego nadzwyczajnego środka zaskarżenia. Jeżeli po wniesieniu kasacji okaże się, że zaktualizowały się okoliczności wyłączające ściganie, a sytuacja skutkująca wystąpieniem tej przesłanki zaistniała przed jej wniesieniem, kasacja taka, wniesiona na niekorzyść oskarżonego, pomimo jej przyjęcia, jest niedopuszczalna już od chwili jej złożenia w sądzie i należy ją, stosownie do treści art. 531 § 1 k.p.k., pozostawić bez rozpoznania (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia: 18 stycznia 2018 r., II KK 248/17, LEX nr 2520906 oraz 27 czerwca 2018 r., V KK 181/18, LEX nr 2509702). Odmienne należy natomiast potraktować sytuację, gdy w dacie wnoszenia kasacji na niekorzyść była ona obiektywnie dopuszczalna, natomiast dopiero po jej wpływie do Sądu Najwyższego zmaterializowała się okoliczność uniemożliwiająca – stosownie do treści art. 529 k.p.k. – jej rozpoznanie. W takiej sytuacji jedyną możliwą do wydania decyzją procesową jest umorzenie postępowania kasacyjnego. Wynika to z faktu, iż kasacja dopiero z momentem powstania tego rodzaju okoliczności staje się niedopuszczalną z mocy ustawy, z uwagi na treść art. 529 k.p.k. odczytywanego właśnie *a contrario* (zob. uchwała składu 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 12 lutego 1992 r., I KZP 40/91, OSNKW z. 5-6, poz. 31; glosa aprobująca T. Grzegorzcyka, Informacja Prawnicza 1994, nr 4-6; postanowienia Sądu Najwyższego z dnia: 20 czerwca 2006 r., II KK 295/05, LEX nr 193052; 16 marca 2011 r., IV KK 17/11, OSNwSK 2011/1/547; 10 stycznia 2012 r., SDI 31/11, LEX nr 1228667; 8 października 2013 r., III KK 44/13, Biul.PK 2013/10/14-15; 5 lutego 2019 r., III KK 582/17, LEX nr 2619334).

Taka sytuacja wystąpiła w odniesieniu do kasacji wniesionej na niekorzyść T. K. w niniejszej sprawie. Dostrzec bowiem trzeba, że został on przez oskarżyciela prywatnego oskarżony o czyn z art. 212 § 2 k.k., który miał mieć miejsce w dniu 25 maja 2018 roku. Zgodnie z art. 101 § 2 k.k., karalność przestępstwa ściganego z oskarżenia prywatnego ustaje z upływem roku od czasu, gdy pokrzywdzony

dowiedział się o osobie sprawcy przestępstwa, nie później jednak niż z upływem 3 lat od czasu jego popełnienia. Jak wynika z akt sprawy, pokrzywdzony Komendant Główny Policji o inkryminowanym zdarzeniu wiedzę powziął już w dniu opublikowania artykułu, którego autorem był oskarżony. Wynika to z faktu, iż w tym właśnie dniu – 25 maja 2018 roku – rzecznik prasowy Komendanta Głównego Policji wniósł o opublikowanie jego sprostowania (k. 13 akt sprawy). Przewidziany zatem w art. 101 § 2 k.k. roczny termin przedawnienia upływał w dniu 24 maja 2019 roku. Jak stanowi jednak art. 102 k.k., jeżeli w okresie, o którym mowa w art. 101 § 2, wszczęto postępowanie, karalność przestępstwa ustaje z upływem 5 lat od zakończenia tego okresu. Akt oskarżenia złożony został w Sądzie Rejonowym dla Warszawy-Mokotowa w Warszawie w dniu 3 lipca 2018 roku (data stempla pocztowego), a w dniu 23 lipca 2018 roku Komenda Główna Policji uzupełniła brak formalny w postaci uiszczenia kwoty 300 zł tytułem zryczałtowanych kosztów postępowania. W konsekwencji wszczęcia postępowania karnego, przedawnienie ścigania przestępstwa będącego przedmiotem analizowanej sprawy uległo przedłużeniu do dnia 24 maja 2024 roku.

Zastosowania w sprawie nie może już znaleźć art. 15zzr¹ ust. 1 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1327, z późn. zm.) w brzmieniu obowiązującym do 1 października 2023 roku. Wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 12 grudnia 2023 r., P 12/22 (OTK-A 2023, nr 101) przepis ten został bowiem uznany za niezgodny z art. 2 Konstytucji RP. Oznacza to, że norma prawna zawarta w tym przepisie – jako niezgodna z Konstytucją – nie oddziaływała (wyrok TK z dnia 12 grudnia 2023 r., P 12/22, OTK-A 2023, nr 101). Powyższy wyrok uniemożliwia zatem uznania w ramach obowiązującego systemu prawnego efektu, jaki wywierać miał art. 15zzr¹ ust. 1 ww. ustawy marcowej.

Z uwagi zatem na stwierdzenie zaistnienia okoliczności wyłączającej ściganie, o której mowa w art. 17 § 1 pkt 6 k.p.k., rozpoznanie kasacji na niekorzyść oskarżonego w świetle art. 529 k.p.k. stało się wykluczone. Skoro zakwestionowane zostało orzeczenie uniewinniające, brak było choćby potencjalnej możliwości wydania dla oskarżonego rozstrzygnięcia korzystniejszego aniżeli

zaskarżone, stąd też umorzenie postępowania kasacyjnego na podstawie art. 17 § 1 pkt 6 k.p.k. w zw. z art. 529 k.p.k. było niezbędne.

Powyższe rozstrzygnięcie na podstawie art. 626 § 1 k.p.k. w zw. z art. 637a k.p.k. w zw. z art. 634 k.p.k. w zw. z art. 632 pkt 1 k.p.k. implikowało obciążenie kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego oskarżyciela prywatnego – Komendanta Głównego Policji, zasądzając od niego na rzecz oskarżonego T. K. także kwotę 300 zł, tytułem zwrotu wydatków wynikających z dokonania przez jego obrońcę z wyboru czynności procesowej w postaci złożenia odpowiedzi na kasację, wysokość tę ustalając na podst. § 12 ust. 1 w zw. z § 11 ust. 2 pkt 6 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie.

[SOP]

(r.g.)